

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินคดีอาญา คือ การตรวจสอบค้นหาความจริงของเรื่องที่กำลังหาเพื่อจักได้ชี้ขาดเรื่องที่กำลังหาหานั้น ฉะนั้น เป้าหมายของการดำเนินคดีอาญาก็คือ “การชี้ขาดเรื่องที่กำลังหาหา” โดยการชี้ขาดคดีอาญาต้องอาศัยความจริง และความจริงที่จะนำมาชี้ขาดคดีอาญาต้องเป็นความจริงแท้ของเรื่อง และต้องเป็นความจริงที่ได้มาโดยชอบด้วยกระบวนการความ ซึ่งในการดำเนินคดีอาญาย่อมกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แม้การกระทำความผิดอาญาจะเป็นการกระทำที่กระทบต่อสังคมโดยรวมก็ตาม แต่ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังก็จะต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงหลักการแบ่งแยกอำนาจอาชญาธิปไตย ดังนั้น การใช้มาตรการต่างๆ ในการดำเนินคดีอาญาจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เป็นนิติรัฐ วิธีพิจารณาความอาญาที่ดีนั้นในประการแรกต้องมี “ความเป็นเสรีนิยม” การพิจารณาคดีอาญาจะต้องกระทำโดยเปิดเผย การกระทำโดยเปิดเผยในการพิจารณาคดีนี้จึงแสดงถึงความโปร่งใส อันเป็นหลักการของประชาธิปไตย ฉะนั้น วิธีพิจารณาความอาญาที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะของ “ความเป็นประชาธิปไตย” ในประการต่อมาด้วย อีกทั้ง การดำเนินคดีอาญาที่ทำให้คนไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีกนั้น ในปัจจุบันนานาอารยประเทศเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง วิธีพิจารณาความอาญาที่ดีจึงต้องมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีก กล่าวคือ ต้องมีคุณลักษณะเป็น “การกระทำเพื่อสังคม” อีกประการหนึ่งด้วย¹

รัฐที่ใช้รูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในการปกครองเครื่องมือที่คงความสำคัญในการบริหารงานที่จำเป็นของผู้มีอำนาจคือกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นกลไกที่มีความสำคัญต่อรัฐในการอำนวยความยุติธรรม เป็นกระบวนการหรือเครื่องมือในการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันสังคม กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยประกอบด้วย องค์การตำรวจ อัยการ ศาล และการราชทัณฑ์ ซึ่งองค์การในกระบวนการยุติธรรมแต่ละองค์การมีหน้าที่เฉพาะที่ต้องกำหนดปฏิบัติงานหรือกำหนดภารกิจที่สอดคล้องประสานงานรวมเป็นภารกิจหลัก

¹ จาก กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (น. 47-48), โดย คณิต ฅ นคร, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ของกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันคือการมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนการอำนวยความสะดวก มาตรการที่นี้เป็นหน่วยงานหรือองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์²

เมื่อสังคมมีการพัฒนามากขึ้น แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนก็เริ่มขึ้น ประชาชนควรที่จะได้รับการเคารพและคุ้มครองจากรัฐ ทำให้การใช้อำนาจในการปกครองประเทศต้องมีการคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นสิทธิมนุษยชนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นอารยธรรมโลก (World Civilization) ของมนุษย์ที่พยายามวางระบบความคิดเพื่อให้คนทั่วโลกเกิดความระลึกรู้ คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ สิทธิมนุษยชนยังมีความสำคัญในแง่ของการเป็นหลักประกันของความเป็นมนุษย์ ในเรื่องของสิทธิมนุษยชนก็ไม่ใช่เรื่องประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่สังคมทั่วโลกต้องให้ความสำคัญ เพราะประเทศไทยในฐานะที่เป็นชาติของสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ผูกพันตามพันธกรณีแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ และที่สำคัญเรื่องของสิทธิมนุษยชนยังได้ถูกนำไปใช้ในทางการเมือง³ อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังแม้จะเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ที่ศาลพิพากษาว่าได้กระทำความผิดสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม แต่ก็ต้องถือว่าผู้ต้องขังเป็นประชาชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องได้รับสิทธิและความคุ้มครองจากรัฐตามสมควร สิทธิของบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องขังนั้น หมายถึง สิทธิมนุษยชนทางอาญาเป็นสิทธิของบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองเมื่อต้องคดีอาญา

กระบวนการยุติธรรมนับเป็นกลไกที่สำคัญ ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน และเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย (Rule of law) โดยใช้กระบวนการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายหรือมีมาตรการทางกฎหมาย เพื่อกำหนดเป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการของรัฐ และเป็นมาตรฐานซึ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม อันเป็นรากฐานสำคัญยิ่งในการนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยภายในสังคมนั้นๆ⁴

งานราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีภารกิจในการควบคุมดูแลและพัฒนาพฤตินิสัยนักโทษเด็ดขาด ที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษจำคุก และควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี ผู้ต้องกักขังและผู้ต้องกักกัน โดยมุ่งเน้น

² จาก คู่มือการปฏิบัติงานเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ (น. 4), โดย สุธรรม วงศ์จร, ม.ป.ป., เชียงใหม่: ดารารวรรณการพิมพ์.

³ จาก สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก (น. 2-3), โดย กุมพล พลวัน, 2547, กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

⁴ จาก กระบวนทัศน์ใหม่ของกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด (น. 325), โดย คณะนักวิชาการในการประชุมวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 1, (17-18 กรกฎาคม. 2546).

การควบคุมและป้องกันมิให้ผู้ต้องขังหลบหนีออกไปสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้กับสังคมและประชาชนผู้สุจริต ตลอดจนการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดีหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ⁵ โดยชีวิตความเป็นอยู่ในระหว่างการต้องโทษและระหว่างรอการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องขังนั้น จะอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของกรมราชทัณฑ์⁶ ทั้งนี้ในการที่จะควบคุมดูแลและพัฒนาพฤตินิสัยนักโทษให้มีประสิทธิภาพนั้น จะบรรลุผลดังกล่าวได้จะต้องมีปัจจัยหลักหรือปัจจัยพื้นฐานอันเป็นตัวแปรที่สำคัญกล่าวคือ ปริมาณของผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมจะต้องมีความสัมพันธ์กับจำนวนเรือนจำและทัณฑสถาน และสัมพันธ์กับจำนวนเจ้าหน้าที่ที่สามารถควบคุมดูแล เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึงและสามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ในการปฏิบัติต่อนักโทษในสมัยโบราณกระทำกันอย่างรุนแรง เนื่องจากเน้นวัตถุประสงค์ในทางแก้แค้น ซึ่งจะปฏิบัติต่อนักโทษในลักษณะที่โหดร้าย ทารุณ ขาดศีลธรรมและมนุษยธรรม การลงอาญาในคุกมีมาตั้งยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ แต่การปฏิบัติอย่างนั้นมิได้ปรากฏไว้โดยแน่ชัดและได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจนกระทั่งก้าวไปสู่ระบบราชทัณฑ์สมัยใหม่เมื่อ ร.ศ. 110 (พ.ศ. 2435) คอมมิตติกรมพระนครบาลได้ออกข้อบังคับในเรื่องการลงโทษอาญาในคุกไว้ เช่น ลดคะแนน ทำงานที่หนัก ขังห้องคนเดียว จำตรวนมือ เข็มขัด เป็นต้น⁷ นอกจากนี้ยังต้องเสียค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐอีกด้วย ในประเทศอื่นๆ ก็ได้มีการปฏิบัติในทำนองเดียวกัน แต่ได้มีการวิวัฒนาการในทางที่ดีขึ้นในระยะเวลาต่อมาโดยเปลี่ยนไปในทางแก้ไขยิ่งกว่าการแก้แค้นเมื่อปรัชญาในการลงโทษได้เปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยในการเกื้อหนุนความเป็นอยู่ของนักโทษก็ค่อยๆ ดีขึ้นตามลำดับ ใน “การลงทางอาญาในคุก” หรือการลงโทษฐานผิดวินัยเรือนจำ เป็นกระบวนการในการลงโทษนักโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกรอบแห่งระเบียบวินัย หรือข้อบังคับของเรือนจำ

อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของการยอมรับต่อคุณค่าของสิทธิมนุษยชน หรือความพยายามที่เพิ่มขึ้นในการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนท่ามกลางปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ มากมาย⁸ ซึ่งในปัจจุบันเมื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญปรากฏเป็นรูปธรรมมากขึ้น ประชาชนผู้เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐสามารถเข้าถึง

⁵ จาก *วิกฤตราชทัณฑ์* (น. 13), โดย ธาณี วรภัทร์, 2554, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

⁶ *มาตรการทางกฎหมายในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง: ศึกษาปัญหาการใช้เครื่องพันธนาการต่อผู้ต้องขังก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี), โดย ฉัฐกิตติ์ บุญจันทร์, 2550, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

⁷ จาก *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (น. 28-29), โดย ธาณี วรภัทร์, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

⁸ จาก *สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน* (น. 461), โดย จริต โฆษณานันท์, 2545, กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.

กระบวนการยุติธรรมได้ดีกว่าในอดีต การดำเนินการใดๆ ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส เป็นธรรมและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนของการดำเนินการจากองค์กรภายในและองค์กรภายนอก การใช้มาตรการขังเดี่ยวต่อผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องปรับเปลี่ยนแก้ไขในส่วนที่ขัดแย้งกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยไม่เป็นธรรมเพราะการใช้มาตรการขังเดี่ยวผู้ต้องขังเป็นมาตรการที่มีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขังที่อาจส่งผลถึงระยะเวลาการถูกบังคับโทษจำคุกได้ นอกจากนั้น การขังเดี่ยวยังอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพบางประการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษจำคุกที่ผู้ต้องขังได้รับ เช่น สิทธิเสรีภาพในเนื้อตัวร่างกาย สิทธิในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เป็นต้น การใช้มาตรการขังเดี่ยวต่อผู้ต้องขังในเรือนจำมีวัตถุประสงค์หลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเรือนจำ ป้องกันมิให้ผู้ต้องขังก่อความวุ่นวาย หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญกับผู้ต้องขังอื่นหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจทำให้ลูกถามก่อปัญหาอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันอาจส่งผลถึงหลักประกันของกฎหมายบังคับโทษที่เน้นการแก้ไขตัวผู้ต้องขังเป็นหลักและอาจก่อให้เกิดความล้มเหลวต่อวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษในภาพรวมที่ส่งผลทำให้หลักประกันในการมีตัวของผู้ต้องขังไว้บังคับโทษ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

การดำเนินการบังคับโทษต่อผู้ต้องขังตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์เป็นการใช้การปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งบทบัญญัติที่กำหนดดังกล่าวนั้นเห็นได้ชัดว่ามีการกำหนดไว้นานมาแล้วซึ่งบทบัญญัติในบางส่วนบางประการของพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่พัฒนาการด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมจะต้องได้รับความคุ้มครองและหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการให้บังเกิดประสิทธิผลได้จริงในทางปฏิบัติ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นกฎหมายหนึ่งที่น่าจะเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการดำเนินการศึกษาและแก้ไขในบางส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์สังคมปัจจุบันในกระบวนการยุติธรรม ไม่ตอบสนองกับมาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นที่ยอมรับและเป็นสากลตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ ขัดต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ ในบางส่วนยังเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยไม่สมควรและในบางส่วนยังกระจัดกระจายไม่มีการรวบรวมเป็นระบบเพื่อให้ง่ายต่อการบังคับใช้⁹ ซึ่งการแก้ไขจะเป็นผลให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนของการบังคับโทษทางอาญา และเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเป็นกระบวนการส่วนหนึ่งที่ถูกมองว่าเป็นมูมมิด หรือแดนสนธยาอย่างเรือนจำมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนบังเกิดผลได้จริง

⁹ จาก วิสัยทัศน์ด้านการพัฒนากฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อการพัฒนาประเทศไทยในทศวรรษหน้า (น. 112), โดย ชาญชัย แสงศักดิ์, 2541, กรุงเทพฯ

ในทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เป็นกระบวนการยุติธรรมที่พึงประสงค์¹⁰ ที่ควรจะมีคุณลักษณะที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกระบวนการ โดยเน้นประสิทธิภาพ กลุ่มครองสิทธิเสรีภาพ อำนาจความยุติธรรมอย่างรวดเร็ว โปร่งใสตรวจสอบได้ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม บุคลากรของกระบวนการบังคับโทษมีทัศนคติที่ดีและมีองค์ความรู้เท่าทัน ต่อวิทยาการวิชาการ นอกจากนี้ต้องมีบทบาทในการสร้างความเชื่อถือศรัทธาในหลักนิติธรรมหรือที่เรียกว่า (Rule of law) หรือหลักนิติรัฐ (Rechtsstaatsprinzip) กล่าวคือการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการปกครองต้องดำเนินการภายใต้กฎหมาย¹¹ นอกจากหน่วยงานหรือองค์กรในกระบวนการยุติธรรมจะต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมแล้วจะต้องมีบทบาทถึงการสื่อสารให้ประชาชนตระหนักรักษาไว้ถึงประโยชน์และคุณค่าของหลักนิติธรรมอีกด้วย

การดำเนินกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติต่อบุคคลที่จะต้องถูกบังคับโทษทางอาญาได้กำหนดรายละเอียดอยู่ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 รวมทั้งกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทและระเบียบข้อบังคับอื่นๆ นอกจากนี้กรมราชทัณฑ์มีหน้าที่โดยนัยต้องกำหนดหรือพัฒนาหลักเกณฑ์การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับหลักการสากลของสหประชาชาติเกี่ยวกับข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่สมาชิกทุกประเทศต่างให้การยอมรับว่าเป็นมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระดับที่ยอมรับได้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นบทบัญญัติหลักที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยเป็นการทั่วไปในส่วนของสิทธิเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรมย่อมให้ความคุ้มครองอย่างเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติจากความแตกต่างทางถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ สภาพทางกาย บุคคลทุกคนไม่ว่าผู้ต้องคดีอาญาที่ถูกบังคับโทษในเรือนจำ ซึ่งโดยหลักการผู้ต้องขังซึ่งถูกบังคับโทษคดีอาญาย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิที่ตนพึงมีตามที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปภายนอกเรือนจำแตกต่างเพียงแต่การถูกจำกัดเสรีภาพตามที่กฎหมายกำหนดรวมทั้งสิทธิอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับการบังคับโทษจำคุกเท่านั้น ส่วนมาตรการอื่นๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการจำกัดหรือการตัดอิสระภาพของการบังคับโทษจำคุก ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษจำคุกไม่ว่าในทางนโยบาย หรือการปฏิบัติจะใช้วิธีการดำเนินการต่อผู้ถูกบังคับโทษเหล่านั้นให้

¹⁰ จาก *ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย* (น. 15), โดย กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2544, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹¹ จาก *นิติธรรมอำพรางในนิติศาสตร์ไทย* (น. 12), โดย คณิต ฒ นคร, 2548, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

กระทบกระเทือนสาระสำคัญของเสรีภาพตามที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้ นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่หรือสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในเรือนจำเป็นสิ่งที่ยังหน่วยงานบังคับโทษตามกฎหมายต้องคำนึงถึงโดยการปรับสภาพ ปรับปรุงหรือการจัดการให้มีความแตกต่างจากสภาพการใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำให้น้อยที่สุดซึ่งหมายความว่าถึงสภาพเรือนจำ หรือการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ถูกบังคับโทษจำคุกต้องได้รับการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับบุคคลภายนอกให้มากที่สุด เว้นแต่ที่เป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับการตัดอิสระภาพหรือการจำคุกตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเหตุที่ต้องยังคงสภาพเช่นนั้นเป็นเพราะการคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์หรือบุคลิกประจำตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำจะต้องไม่ถูกทำลายไปเพื่อความจำเป็นในการพัฒนาสภาพด้านร่างกายและจิตใจของผู้ต้องขังตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการบังคับโทษจำคุกต่อไป สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่มีสิทธิของผู้ที่ถูกคุมขังยังไม่ได้รับการเคารพเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐประสงค์ใช้วิธีปฏิบัติงานที่ง่าย และต้องการความสะดวกในการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้ถูกคุมขังหรือผู้ที่ต้องถูกบังคับโทษ และการที่แนวทางปฏิบัติงานของหน่วยงานราชทัณฑ์ขาดกฎระเบียบที่มีความรัดกุม หรือการตรวจสอบที่เพียงพอที่จะควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ¹²

เมื่อผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำแล้ว การอยู่ร่วมกันของผู้ต้องขังในเรือนจำถือเป็นสังคมหนึ่งซึ่งเกิดความขัดแย้งกันอยู่เสมอ¹³ แน่แน่นอนว่าการที่ผู้ต้องขังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ หากฝ่าฝืนต้องถูกลงโทษทางวินัย แต่การลงโทษผู้ต้องขังโดยการขังเดี่ยวที่เป็นระยะเวลานานเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก ซึ่งห้องขังเดี่ยวในปัจจุบันมีสภาพที่ไม่สมควรนำตัวผู้ต้องขังไปขังไว้ อีกทั้งการกระทำการขังเดี่ยวเป็นการขังไว้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมงโดยไม่พบเจอผู้อื่นทั้งสิ้นอาจทำให้ผู้ต้องขังเกิดภาวะเครียด เกิดอาการซึมเศร้า เป็นผลร้ายต่อสุขภาพผู้ต้องขังอย่างยิ่ง ผลร้ายที่สุดอาจทำให้ผู้ต้องขังป่วยทางจิตได้ โดยปกติผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะได้พบปะพูดคุยกับผู้ต้องขังอื่นเพื่อเป็นการบรรเทาทุกข์ในการที่ตนต้องถูกจำคุกในเรือนจำ หรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้ต้องขังอื่น อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้ต้องขังพึงมี ดังนั้นการขังเดี่ยวนอกจากจะเป็นลดรอนสิทธิของผู้ต้องขังแล้วยังเป็น การละเมิดสิทธิของผู้ต้องขังอีกด้วย การขังเดี่ยวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ในการบังคับโทษจำคุกมีแต่ผลเสียอันไม่เป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นคนดีได้ ในกรณีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยก็มีกระบวนการลงโทษอย่างอื่นที่เหมาะสม การลงโทษขังเดี่ยว เช่น การลดประโยชน์บางอย่างบางประการก็เพียงพอแล้ว ซึ่งการขังเดี่ยวก็เท่ากับว่าเป็นการจำคุกซ้อนคุณนั่นเอง

¹² จาก รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิผู้ต้องขัง จำเลย และผู้ต้องโทษ ในคดีอาญา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2540 (น.3), โดย ณรงค์ ใจหาญ และคณะ.

¹³ จาก มุมมองใหม่ในกฎหมายอาญา (น. 199), โดย ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2550, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

นอกจากนี้ การขังเดี่ยว เป็นการลดคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน สิทธิของผู้ต้องขัง รวมถึงขัดต่อมาตรฐานสากลขององค์การสหประชาชาติหลายฉบับ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมิได้กำหนดลักษณะและสาระสำคัญของห้องในการขังเดี่ยวไว้ มีเพียงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง “การขังเดี่ยว” ซึ่งตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และกฎกระทรวงมหาดไทย ออกความตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ได้กำหนดการลงโทษขังเดี่ยวถือเป็นโทษทางวินัยอย่างหนึ่งซึ่งกำหนดอยู่ในมาตรา 35 (6) “ขังเดี่ยวไม่เกิน 3 เดือน” ตามตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และในกฎกระทรวงมหาดไทย ออกความตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้อ 118 กำหนดว่า¹⁴ “การขังเดี่ยวนั้น ให้กระทำโดยวิธีแยกผู้ต้องรับโทษจากผู้ต้องขังอื่นและคุมขังไว้ในที่ซึ่งจัดขึ้นเป็นพิเศษห้ามการติดต่อหรือพูดจากับผู้อื่นทั้งสิ้น” เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การขังเดี่ยวที่เป็นการลงโทษทางวินัยนั้นมีปัญหาในการตีความ แยกเป็นประเด็นดังนี้

ประการแรก การที่ให้แยกผู้ต้องขังที่ถูกลงโทษทางวินัยออกจากผู้ต้องขังอื่น ซึ่งการแยกผู้ต้องขังในจุดนี้ยังมีความสับสนของผู้ปฏิบัติงานว่า การแยกผู้ต้องขังไปควบคุมไว้ที่อื่น คำว่า “ที่อื่น” หมายถึงสถานที่ที่ควบคุมที่ใช้เป็นมาตรการพิเศษหรือไม่ เนื่องจากการขังเดี่ยวที่เป็นมาตรการพิเศษเพื่อความปลอดภัยจะเป็นการแยกผู้ต้องขังที่ไม่อาจอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังอื่นได้ออกไว้ในสถานที่หนึ่งซึ่งไม่ใช่ห้องขังเดี่ยวที่เป็นห้องสำหรับการลงโทษขังเดี่ยว โดยมาตรการพิเศษมั่นคงเพื่อความปลอดภัยกำหนดอยู่ในกฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 42 กำหนดว่า¹⁵ “ผู้ต้องขังซึ่งไม่น่าอยู่กับผู้ต้องขังอื่นในประเภทของตน โดยจะก่อการร้าย หรือมีเหตุพิเศษอย่างอื่นซึ่งควรจะแยกควบคุมกักขังก็ให้แยกไว้รวมในประเภทอื่นหรือสถานที่อื่น” เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดลักษณะของห้องขังที่ใช้เป็นมาตรการพิเศษและห้องขังที่ใช้เป็นบทลงโทษทางวินัยเอาไว้ อันเป็นสาระสำคัญในการขังเดี่ยว จึงทำให้เกิดปัญหาทั้งในตัวบทกฎหมายและในทางปฏิบัติ

ประการที่สอง คำว่า “ห้ามการติดต่อหรือพูดจากับผู้อื่นทั้งสิ้น” หมายความว่ารวมถึงเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้วยหรือไม่ และการห้ามติดต่อนี้ ในกรณีการเยี่ยมหรือการติดต่อพบทนายความของผู้ต้องขังอันเป็นสิทธิของผู้ต้องขังที่จะพึงมีได้ ในจุดนี้ทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จะไม่ให้มีการเยี่ยมจากญาติหรือพบทนายความเพื่อปรึกษาคดีไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งยังเป็นปัญหาอยู่เนื่องจากสิทธิของผู้ต้องขังจะได้รับการปรึกษาจากทนายความในทางคดี

¹⁴ กฎกระทรวงฯ ข้อ 118.

¹⁵ กฎกระทรวงฯ ข้อ 42.

ประการที่สาม บทลงโทษทางวินัยได้กำหนดการขังเดี่ยว 3 เดือน ในกรณีที่ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณากระทำผิดเงื่อนไขเกี่ยวกับระเบียบวินัย เช่น กระด้างกระเดื่องกับพัศดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำ จะถูกส่งขังเดี่ยวทันทีและจะนำตัวผู้ต้องขังไปขังไว้ในห้องมาตรการพิเศษเพื่อรอการสอบสวนการลงโทษทางวินัยในการขังเดี่ยว หากพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ฉบับ พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมาได้วางหลักการไว้ชัดเจนว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้¹⁶ ดังนั้นการจะลงโทษผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาโดยการขังเดี่ยวเช่นเดียวกับผู้ต้องขังที่คดีถึงที่สุดแล้วไม่ได้ ซึ่งการขังเดี่ยวเป็นการลงโทษที่ร้ายแรงอย่างยิ่งจึงไม่สมควรนำมาใช้กับผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา หากผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยจริงก็ควรลงโทษที่เหมาะสมและไม่ขัดรัฐธรรมนูญ

ปัจจุบันประเทศไทยยังมีการขังเดี่ยวอยู่ ซึ่งการลงโทษขังเดี่ยวอันเป็นผลกระทบทบทพิจารณาทางวินัย โดยข้อกำหนดระหว่างประเทศระบุชัดเจนว่า การขังเดี่ยวมิใช่การลงโทษที่มีความเหมาะสม เป็นการลงโทษที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังซึ่งขัดกับหลักวัตถุประสงค์การบังคับโทษ หลักการทั่วไป การขังเดี่ยวจะต้องไม่ถูกใช้เป็นบทลงโทษผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามข้อกำหนดระหว่างประเทศหลายฉบับตระหนักว่าการขังเดี่ยวในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพจิตใจของผู้ต้องขังได้ หากมีการกำหนดการขังเดี่ยวเป็นบทลงโทษ ก็ต้องดำเนินการเพื่อหาแนวทางยกเลิกบทลงโทษนี้ ข้อกำหนดระหว่างประเทศเกี่ยวกับการลงโทษขังเดี่ยวมีดังต่อไปนี้

หลักการพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ข้อ 7 “ความพยายามในการยกเลิกหรือจำกัดการขังเดี่ยวในฐานะบทลงโทษนั้น พึงได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้น”

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ข้อ 31 “ห้ามมิให้ใช้การลงโทษที่กระทำต่อเนื้อตัวผู้ต้องขัง และการลงโทษทุกลักษณะที่มีความโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี เป็นบทลงโทษสำหรับการกระทำผิดทางวินัยโดยเด็ดขาด”

ข้อกำหนดเรือนจำแห่งยุโรป ข้อ 60.3 “ห้ามมิให้ใช้การลงโทษแบบเหมารวมเป็นหมู่คณะ การลงโทษประหารชีวิต การลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี เป็นบทลงโทษทางวินัยโดยเด็ดขาด”

ข้อกำหนดเรือนจำแห่งยุโรป ข้อ 60.5 “การแยกขังเดี่ยว จะใช้เป็นการลงโทษได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุพิเศษเท่านั้นและต้องมีกำหนดเวลาที่แน่นอนและสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้”

¹⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา มาตรา 39 วรรค 2 และวรรคท้าย.

จากหลักสากลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเคารพถึงสิทธิของผู้ต้องขังที่ไม่สมควรถูกลงโทษในลักษณะที่เป็นการทารุณโหดร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษขังเดี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับคำตัดสินของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปเมื่อปี ค.ศ. 1982 ซึ่งตัดสินเกี่ยวกับการลงโทษขังเดี่ยวได้ค่อนข้างชัดเจนเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการคุมขังในลักษณะดังกล่าวว่า¹⁷ “การแยกขังเพื่อพรากการรับรู้โดยประสาทสัมผัสทุกด้านและการโดดเดี่ยวจากผู้ต้องขังอื่นอย่างเด็ดขาดนั้น อันเป็นการทำลายบุคลิกภาพของผู้ต้องขังและการปฏิบัติที่ไม่อาจอ้างความชอบธรรมด้านความมั่นคงหรือเหตุอื่นใดได้” จะเห็นได้ว่าหลักการของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจะต้องเป็นไปอย่างมีขั้นตอนที่เหมาะสมและถูกหลักการ หากผู้ต้องขังกระทำผิดเงื่อนไขของระเบียบเรือนจำและข้อบังคับของเรือนจำ ก็สมควรที่จะลงโทษ แต่วิธีการลงโทษทางวินัยมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนั้น การลงโทษขังเดี่ยวจึงไม่สมควรที่จะเป็นทางเลือกหนึ่งในการลงโทษทางวินัยต่อผู้ต้องขัง นอกจากนี้ การลงโทษขังเดี่ยวในประเทศไทยเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการลงโทษนั้น จะให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นคณะกรรมการในการสอบสวนเพื่อลงโทษซึ่งอาจไม่เป็นธรรมและถูกต้องได้ เนื่องจากเป็นองค์กรเดียวที่ทำหน้าที่รวบรวมหลักพยานหลักฐาน พิจารณาและตัดสินลงโทษอย่างเบ็ดเสร็จโดยไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบที่มาจากบุคคลภายนอก ดังนั้นแทบทุกกรณีที่มีการทำผิดวินัยและอยู่ในหลักเกณฑ์ขังเดี่ยว ผู้ต้องขังบุคคลนั้นจะถูกขังเดี่ยวเสมอ

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งที่จะศึกษาการขังเดี่ยวผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยจะศึกษาการขังเดี่ยวที่เป็นบทลงโทษทางวินัย ซึ่งยังเป็นปัญหาในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ 2540 เป็นต้นมาพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และกฎกระทรวงกฏกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 รวมทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการขังเดี่ยวต่อผู้ต้องขัง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์ อีกทั้งกฎหมายราชทัณฑ์ของประเทศต่างๆ มาตรฐานสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการขังเดี่ยวและที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยว่าสอดคล้องกันหรือเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและแนวทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์กับผู้ต้องขังให้สอดคล้องกันและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นจริงในทางปฏิบัติต่อไป

¹⁷ From *Krocher and Moller v. Switzerland Application No. 843/78, Strasbourg: ECHR*. By European Commission of Human Rights, 1982.

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดและหลักกฎหมายในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของการขังเดี่ยวผู้ต้องขัง และหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการขังเดี่ยวอันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ และผู้ที่มีอำนาจสั่งให้ขังเดี่ยวผู้ต้องขัง
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในทางปฏิบัติและในทางกฎหมาย ความแตกต่างและความสอดคล้องของหลักกฎหมายของไทย หลักกฎหมายขององค์การสหประชาชาติ และหลักปฏิบัติของต่างประเทศในเรื่องการขังเดี่ยวผู้ต้องขัง และสิทธิของผู้ต้องขัง
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการกระตุ้นเตือนให้หน่วยงานของกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังในการถูกขังเดี่ยว ซึ่งควรจะได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
4. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ให้มีความชัดเจนและไม่มีช่องว่างในทางกฎหมายและเพื่อเป็นการหามาตรการในการตรวจสอบถ่วงดุลในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง นำมาซึ่งหลักปฏิบัติที่เหมือนกันในทุกเรือนจำ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ที่เกี่ยวข้องและหลักกฎหมายในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขังและหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการขังเดี่ยวอันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ และผู้ที่มีอำนาจสั่งให้ขังเดี่ยวผู้ต้องขัง เนื่องจากในทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำมีความแตกต่างตามวัตถุประสงค์ของหลักกฎหมายของไทย การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการสั่งให้ขังเดี่ยวนั้น ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่มีอยู่และไม่เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากล จึงส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง หลักกฎหมายขององค์การสหประชาชาติ และหลักปฏิบัติของต่างประเทศในเรื่องการปฏิบัติขังเดี่ยวผู้ต้องขัง และสิทธิของผู้ต้องขัง ดังนั้น จึงดำเนินการแก้ไขกฎหมายหรือมาตรการทางกฎหมายในส่วนของการขังเดี่ยวที่เป็นมาตรการพิเศษและการขังเดี่ยวที่เป็นบทลงโทษทางวินัย ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติและแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิของผู้ต้องขังได้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาถึงหลักกฎหมายในการขังเดี่ยวผู้ต้องขังที่เป็นมาตรการพิเศษและการขังเดี่ยวผู้ต้องขังที่เป็นการลงโทษทางวินัย โดยเฉพาะกรณีการขังเดี่ยวผู้ต้องขังที่เป็นการลงโทษทางวินัยจะมีความเป็นพิเศษ ทั้งนี้การที่ผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำซึ่งยังอยู่ในความรับผิดชอบของเรือนจำนั้น ในกรณีคนต้องขัง คนฝากขัง ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของศาลหรือก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด รวมถึงศึกษากรณีนักโทษเด็ดขาดหรือผู้ต้องขังที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ไม่ศึกษาถึงกรณีของเด็กหรือเยาวชนและผู้ต้องขังหญิง ในส่วนของเนื้อหา นั้น เป็นการศึกษาในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ปัญหาและมาตรการต่างๆ หลักขององค์การสหประชาชาติและกฎหมายของต่างประเทศ ตามบทบัญญัติในส่วนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในงานราชทัณฑ์ กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ตลอดจนอนุสัญญาหรือปฏิญญาสากล และกฎหมายจากต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่องมาตรการทางกฎหมายในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังศึกษากรณีนักโทษเดี่ยวผู้ต้องขังนี้ ใช้วิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าจากบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ ระเบียบปฏิบัติในปัจจุบัน ประกอบกับหนังสือ ตำรา บทความ วารสาร ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ และได้เข้าพบเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ซึ่งมีความรู้ในทางปฏิบัติและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบข้อมูลและขอเอกสารอันเป็นประโยชน์ในการศึกษา จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์และจัดรวบรวมเป็นระบบ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา และการศึกษาวิเคราะห์หาข้อสรุปตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวความคิดและหลักกฎหมายในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง และหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการขังเดี่ยวผู้ต้องขังอันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ และผู้ที่มีอำนาจสั่งให้ขังเดี่ยวผู้ต้องขัง
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาในทางปฏิบัติและในทางกฎหมาย ความแตกต่างและความสอดคล้องของหลักกฎหมายของไทย หลักกฎหมายขององค์การสหประชาชาติ และหลักปฏิบัติของต่างประเทศในเรื่องการขังเดี่ยว และสิทธิของผู้ต้องขัง

3. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการกระตุ้นเตือนให้หน่วยงานของกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นศาลยุติธรรม หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของการขังเดี่ยวผู้ต้องขัง ซึ่งควรจะได้รับปฏิบัติที่เป็นธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ให้มีความชัดเจนและไม่มีช่องว่างในทางกฎหมายและเพื่อเป็นการหามาตรการในการตรวจสอบถ่วงดุลในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง นำมาซึ่งหลักปฏิบัติที่เหมือนกันในทุกเรือนจำ